

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. K. prawa do emerytury wskazując, że na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 roku udowodnił jedynie 2 lata i 7 miesięcy takiej pracy, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 stycznia 1987 roku do 31 lipca 1989 roku w Fabryce (...). Organ rentowy zakwestionował pracę wnioskodawcy w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w Z. - od 1 października 1973 roku do 18 kwietnia 1974 roku, od 10 maja 1976 roku do 31 sierpnia 1984 roku ze względu na brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach za ten okres. (decyzja k. 12 akt ZUS)

W dniu 30 czerwca 2015 roku A. K. odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Wskazał, że podczas zatrudnienia w Zakładach (...) w Z. na stanowisku spawacza - od 1 października 1973 roku do 31 sierpnia 1984 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych (z czego w dniu 18 kwietnia 1974 rozpoczął odbywanie zasadniczej służby wojskowej, w dniu 9 maja 1976 roku został przeniesiony do rezerwy, a w dniu 10 maja 1976 roku zgłosił się do pracy), a w okresie od 1 października 1984 roku do 31 grudnia 1998 roku podczas zatrudnienia w Fabryce (...) wykonywał pracę na stanowisku spawacza przy spawaniu elektrycznym i gazowym. Podał, że w spornych okresach zatrudnienia pracodawcy uzupełniali określenie stanowiska pracy poprzez dodanie do nazwy drugiego członu – „ślusarz” albo kwalifikowali pracę wnioskodawcy jako pracę ślusarza, bo było to związane z możliwością dodatkowego wynagradzania pracowników lub limitem etatów w gospodarce „planowej”, jednak nie wiązało się ze zmianą w zakresie powierzonych zadań. Podniósł, że w całym tym okresie wykonywał pracę spawacza. (odwołanie k 2 – 4)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 22 lipca 2015 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k- 7)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. K., urodzony (...), nie będący członkiem OFE, w dniu 4 maja 2015 roku złożył wniosek o przyznanie emerytury. (wniosek k. 1 akt ZUS)

Ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 25 lat i 29 dni, w tym 25 lat i 9 dni okresów składkowych i 20 dni okresów nieskładkowych. (karta przebiegu zatrudnienia k. 13 akt ZUS)

W okresie od 1 października 1973 roku do 31 sierpnia 1984 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach (...). Początkowo wykonywał pracę na stanowisku ślusarza. (umowa o odbywanie wstępnego stażu pracy z dnia 1 października 1973 roku, angaż z 2 stycznia 1974 roku, wniosek w sprawie zatrudnienia pracownika z 6 maja 1976 roku, zaświadczenie z 12 sierpnia 1977 roku, angaże: z 10 maja 1976 roku, z 19 sierpnia 1977 roku, 14 października 1977 roku, 1 lipca 1979 roku, 23 lipca 1980 roku, 20 września 1980 roku, korespondentka wewnętrzna z 23 kwietnia 1984 roku, karty zarobkowe za lata 1978 – 1980, świadectwo pracy, karty obiegowe zmian, karta obiegowa zwolnienia z 30 listopada 1983 roku, opinia z 2 lipca 1984 roku – zawarte w aktach osobowych - koperta k.19)

Z dniem 18 kwietnia 1974 roku wnioskodawca został powołany do służby wojskowej i nastąpiło w tym dniu jego zwolnienie z pracy. W dniu 10 maja 1976 roku wnioskodawca został przyjęty do pracy w zakładach (...) jako ślusarz z ciągłością po wojsku. (niesporne)

W dniu 2 czerwca 1977 roku A. K. ukończył kurs spawania elektrycznego I stopnia na poziomie podstawowym. (zaświadczenie – w aktach osobowych – koperta k 19)

Od 1 listopada 1980 roku wnioskodawcy powierzono stanowisko ślusarza – spawacza. (angaż z 20 października 1980 roku – w aktach osobowych – koperta k 19)

W okresie zatrudnienia na stanowisku ślusarza wnioskodawca zajmował się remontem aparatów chemicznych – mis stopowych ciśnieniowych, kadzi filtracyjnych, pras filtracyjnych barwnikowych. Wykonywał też prace ślusarskie takie jak naprawa i rozbieranie kadzi. Część remontów odbywała się w warsztacie, a część na wydziałach produkcyjnych zakładu.

Po zdobyciu uprawnień spawalniczych A. K. zajmował się też spawaniem. Spawał wówczas w zależności od potrzeb. Niekiedy wnioskodawca był na cały dzień przypisany do spawania, ale były dni kiedy zajmował się innymi pracami - niespawalniczymi.

(zeznania świadka J. S. e – protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2016 roku – zapis nagrania 00:36:48 – 00: 45:41 - płyta CD k. 33, zeznania świadka J. W. - e – protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2016 roku – zapis nagrania 00:51:35 – 01:02:32 - płyta CD k. 33, przesłuchanie wnioskodawcy - k. 39 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami e – protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2016 roku zapis nagrania 00:02:08 – 00:13:38 - płyta CD k. 33)

W okresie od dnia 1 czerwca 1982 roku wnioskodawcy formalnie powierzano stanowisko spawacza w Wydziale M. – Remontowym. (angaże: z 30 czerwca 1982 roku, z 26 października 1982 roku, 12 lipca 1984 roku – w aktach osobowych – koperta k 19)

Składając w dniu 30 listopada 1983 roku oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę A. K. zajmował stanowisko ślusarza. (pismo z 30 listopada 1983 roku - w aktach osobowych – koperta k 19)

W okresie od 1 października 1984 roku do 31 grudnia 1998 r wnioskodawca był zatrudniony w Fabryce (...). W okresie tego zatrudnienia od 1 października 1984 roku do 31 grudnia 1986 roku zajmował stanowisko ślusarza – spawacza, w okresie od 1 stycznia 1987 roku do 31 lipca 1989 roku – spawacza (uznane jako praca w szczególnych warunkach), a od 1 sierpnia 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku – ślusarza – spawacza i brygadzysty brygady remontowej. (świadcstwo pracy w warunkach szczególnych –k. 8 akt ZUS, umowa o pracę, angaże – akta osobowe - koperta k.22)

W okresie zatrudnienia na stanowisku ślusarza – spawacza wnioskodawca zajmował się głównie spawaniem, ale również rozdzielał pracę podległym pracownikom brygady remontowej co zajmowało mu około pół godziny, a w przypadku skomplikowanych prac nawet dłużej. (zeznania świadka K. G. - e – protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2016 roku – zapis nagrania 01:04:08 – 01:13:44 - płyta CD k. 33)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS oraz aktach osobowych wnioskodawcy. Ponadto Sąd oparł się częściowo na zeznaniach świadków J. S., J. W. oraz K. G..

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z brzmieniem art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 748, ze zm.) (dalej: ustawa emerytalna) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art.184 ust.2 ustawy emerytalnej emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych

na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Z przepisu art.32 ustawy emerytalnej wynika z kolei, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 tego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale XIV pkt 12 „prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym”.

Stosownie zaś do treści § 2 ust.1 cytowanego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Wymaga podkreślenia, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, a tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Świadczy to o tym, że nawet jeśli w świadectwie pracy, czy też w innych dokumentach znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego w sposób nieprecyzyjny została wskazana nazwa stanowiska zajmowanego przez ubezpieczonego, to i tak nie może to być decydującym kryterium w zakresie jego oceny pod kątem zakwalifikowania do prac wykonywanych (czy też nie) w szczególnych warunkach, zwłaszcza wobec kategoriycznych i w pełni wiarygodnych zeznań powołanych w sprawie świadków oraz informacji wynikających z akt (por. wyrok SA w Gdańsku III AUa 2119/2012, Lex Polonica nr 5269010).

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały, że praca, którą w spornym okresie wykonywał wnioskodawca nie mieści się we wskazanej powyżej kategorii prac w warunkach szczególnych.

Dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd nie dał wiary twierdzeniom wnioskodawcy, że w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w Z. wykonywał on pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przeczy temu dokumentacja zawarta w aktach osobowych (koperta k 19), z której wprost wynika, że w okresie pracy w tych Zakładach wnioskodawca faktycznie zajmował stanowisko ślusarza, a po nabyciu uprawnień do spawania – stanowisko ślusarza – spawacza. Jedynie z powołanych angaży z 30 czerwca 1982 roku, z 26 października 1982 roku, 12 lipca 1984 roku znajdujących się w tych aktach wynika, że wnioskodawcy powierzono stanowisko spawacza, ale nie uszło uwadze Sądu, że składając w dniu 30 listopada 1983 roku oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę A. K. sam w piśmie tym podał siebie jako pracownika zatrudnionego na stanowisku ślusarza. Wynika stąd, że przez cały okres zatrudnienia zajmował się w tych Zakładach głównie pracami ślusarskimi.

Teza ta koreluje nadto ze spójnymi zeznaniami świadków J. S. oraz J. W., z których wprost wynika, że wnioskodawca, nawet po zdobyciu uprawnień spawalniczych, nadal pracował jako ślusarz - zajmował się remontem aparatów chemicznych – mis stopowych ciśnieniowych, kadzi filtracyjnych, pras filtracyjnych barwnikowych, wykonywał prace ślusarskie takie jak naprawa i rozbieranie kadzi, a spawał tylko w zależności od potrzeb - nie zawsze był to cały dzień.

Z zeznań tych świadków wynika nadto, że prace ślusarskie wykonywane były przez wnioskodawcę nie tylko na wydziałach produkcyjnych, ale także w warsztacie.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał także wiary przesłuchaniu wnioskodawcy, w którym twierdził, że w całym okresie zatrudnienia w Fabryce (...) zajmował się tylko spawaniem. Przeczy temu dokumentacja zawarta w aktach osobowych wnioskodawcy (koperta k 22), z której wynika jedynie uznany przez organ rentowy okres pracy w szczególnych warunkach – od 1 stycznia 1987 roku do 31 lipca 1989 roku.

Z zeznań świadka K. G. wynika co prawda, że nie wie i nie zauważył, by wnioskodawca wykonywał inne prace niż spawalnicze, w tym prace ślusarskie. Wskazać jednak należy, że świadek ten (jak sam przyznał) pracował z wnioskodawcą w jednej brygadzie w latach 90 – tych tylko przez 2-3 miesiące jak był oddelegowany z wydziału mechanicznego. Z zeznań tej osoby wynika nadto, że we wskazanym okresie oddelegowania A. K. zajmował się również rozdzielaniem pracy podległym pracownikom brygady remontowej, co zajmowało mu około pół godziny, a w przypadku skomplikowanych prac - nawet dłużej.

Sąd nie dał również wiary zeznaniom świadka S. R. w zakresie w jakim twierdził, że w okresie zatrudnienia wnioskodawcy w Fabryce (...) wykonywał on tylko prace spawacza. Jego zeznania są bowiem wewnętrznie sprzeczne - z jednej bowiem strony zeznał on, że wnioskodawca nie wykonywał prac ślusarskich, by równocześnie stwierdzić, że nie ma do nich drygu, co świadczy o tym, że prace ślusarskie wykonywał, jednakże znacznie gorzej od prac spawalniczych. W pozostałym zakresie jego zeznania nie mają znaczenia z uwagi na to, że pracował on razem z wnioskodawcą w latach 2010 – 2013, a więc nie dotyczą spornego okresu.

Również zeznania świadka A. W. nie mają znaczenia dla oceny charakteru zatrudnienia wnioskodawcy we wskazanej Fabryce ze względu na to, że pracował on razem z wnioskodawcą w latach 2011 – 2014.

Zeznania świadków nie korespondują nadto z dowodami z dokumentów zawartych w aktach osobowych wnioskodawcy, z których w żaden sposób nie wynika, by A. K., poza uznanym przez nadal istniejącego pracodawcę okresem (od 1 stycznia 1987 roku do 31 lipca 1989 roku), były powierzone w Fabryce (...) tylko prace spawalnicze.

Zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie.

Sąd uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

Wnioskodawca nie przedstawił w toku sprawy żadnych dowodów, które by świadczyły o tym, że praca którą wykonywał w spornych okresach była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach.

Reasumując - z zebranego materiału dowodowego wynika jasno, iż wnioskodawca w spornym okresie wykonywał stale, a więc w sposób ciągły w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy czynności określone w dziale XIV poz.12 wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) określającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego jedynie w okresie od 1 stycznia 1987 roku do 31 lipca 1989 roku.

Nawet gdyby uznać, że A. K. wykonywał pracę w szczególnych warunkach także w okresie formalnego powierzenia mu w zakładach (...) w Z. stanowiska spawacza - od 1 czerwca 1982 roku (pierwszy angaż na to stanowisko – datowany na 30 czerwca 1982 roku) maksymalnie do 31 października 1984 roku (dzień poprzedzający złożenie wniosku o rozwiązanie umowy o pracę, w którym określił swe stanowisko jako „ślusarz”), to i tak łączny czas prac wykonywanych stale, w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych nie osiągnąłby pułapu co najmniej 15 lat.

Biorąc pod uwagę powołane przepisy stwierdzić należy, że pomimo iż wnioskodawca spełnił pozostałe przesłanki do przyznania emerytury, a mianowicie: wieku – na dzień złożenia wniosku o emeryturę ukończył 60 rok życia, posiadania co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, ale ze względu na nieprzepracowanie wymaganego ustawowo okresu 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze emerytura wnioskodawcy nie przysługuje.

Dlatego też Sąd na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako niezasadne.